

ШЫҢ

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1960 ч.
ИЮЛЬ
13
СРЕДА
№ 162 (4646).

Өртөө 20 көп.

Үлетпүрнү, транспортту хөгжүдөринин болгаш эртемниң база техниканын эң чаа чедишкиннерин бүдүрүлгеге ажыгларын дугайында СЭКП-ниң XXI съездизиниң шийтпирлеринин күүселдизинин чоруп турарынын дугайында айтырыгны чуугаалайып көөр партия Төп Комитединин июль Пленуму бөгүн ажиттынып турар. Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязынын Төп Комитединин Пленумунга Тываның үлетпүр-бүдүрүлгө, транспорт, тудуг черлеринин ажилчылары, көдээ ажил-агыйнын ажил-ишчилери күш-ажылчы чаа-чаа чедишкиннерлиг ужуражып турар.

СЭКП ТК-ның июль Пленумунга күш-ажылчы белек

Үлетпүрнү, транспортту хөгжүдөринин болгаш эртемниң база техниканын эң чаа чедишкиннерин бүдүрүлгеге ажыгларын дугайында СЭКП-ниң XXI съездизинин шийтпирлеринин күүселдизинин чоруп турарынын дугайында айтырыгны чуугаалайып көөр СЭКП Төп Комитединин Пленуму бөгүн ажиттынып турар. Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязынын Төп Комитединин июль Пленумунга күш-ажылчы белектиң ужуражып дээш социалисттик чарышты калбартышына, областың чурт үлетпүрүнү бүдүрүлгелеринин ажилчылары бо чылдың баштайгы чартында нийти продукция бүдүрүлгө планын 108,3 хуу, барааның продукцияны бүдүрүлгө—109,8 хуу күүсеткенер.

Партия Төп Комитединин июль Пленумунга күш-ажылчы белек кылдыр пландан азыр 2 миллион 676 муз рубльдин продукциянын областың чурт үлетпүрүнү бүдүрүлгөлери кылып үндүргөн. Июль Пленумунга алдар болдурган бугу уаустун социалисттик чарыжына эң бедик көргүзүлгөни Сымтыг-Хемнин ыяш ажил-агый чериниң (директору аш Потыльдин) ажилчылары чедип алган. Ол бүдүрүлгө чериниң коллективин 1960 чылдың баштайгы чартында планын 163,6 хуу күүсеткен, күш-ажылдын бүдүрүлгөдүн бир ажилчынга онаштыр 46,6 хуу бедиктеп. Техниканы мергежилдик болгаш бедик бүдүрүлгөдүн ажилгап турар механизматор ажилчыларынын хураалы ол ыяш ажил-агый черинде көндүп турар. Чикээ, чаарткычлар Х. Монгуш, С. Ооржак, В. Бернин, Я. Сарыев олар СЭКП ТК-нын июль Пленумунга күш-ажылчы белек кылдыр хун бүрүдө норманын 225 хуудан өрү күүсетип турарлар.

Тываның автосептелеге заводунда коммунисттик күш-ажыл бригадаларынын (бригадлары Константин Кузнецов) кижилери, Чазаның районунда коммунисттик күш-ажыл бригадалары Кужугет Кап-оол, Кужугет Каалдр-оол, «Тыва кобальт» комбинаттын ажилчылары Олег Сибябил, Владимир Зинин олар партия Төп Комитединин июль Пленумунга алдар болдурган социалисттик чарышты бедик көргүзүлгөни чедип ал, ал бүрүзүнүн норманын 200 хуу ажып күүседип келгенер. Областың автотранспорт контролларынын волактывтери бо чылдың баштайгы чартынын планын чедишкинчил күүсеткен. СЭКП ТК-нын июль Пленумунга күш-ажылчы белектиң ужуражып, чеди чыл планынын ийги чылынын оназданып хуусаа бетинде күүседип дээш чалаачыларын ортузунга калбарган чарышка Тыва автостроитин Минусинск, Кымыл-Мажалык АТБ-ларынын, облэпробсоюзун автотранспорт контролларынын коллективтери мурнакчы черин алып, баштайгы чартык чылда сөртүлдөгө планын төнд болгаш тонна-километр талазы-биле ажып күүсеткелзээр.

Бугу чуртунд амыралында улуг ужу-дузалык болушкунга—СЭКП ТК-нын июль Пленумунга төлөпиг ужуражып дээш калбарган чарышты бедик көргүзүлгөни чедип алган. Бо чылдың чурттага байышарын ажилдага кийерер планын Чаа-Халдун коммуна хандырылга болгаш тудуг кон-

торазынын ажилчылары 71 хуу, «Тыва кобальт» комбинаттын тудуг-жуулары—55 хуу, Би-Хемнин коммунал хандырылга болгаш тудуг контролларынын коллективин — 54 хуу күүсеткенер. Ындык болза-даа боттарында алган социалисттик хүдөөдгелерин чамдык бүдүрүлгө, тудуг, транспорт черлеринин чедир күүсетпээнин демдегээр керек.

Кызылдың ыяштан азырын эт-херекселер бүдүрер фабрикасы, алгы заводу, Тоюнун, Сарыг-Септин, Бай-Хаактын райүлетпүр комбинаттары, Сизимниң ыяш ажил-агый чери бо чылдың баштайгы чартында бүдүрүлгө планын чедир күүсетпээнер, продукциянын шынарын бедидерин, бот-үзенин чингедирин чедип албаан. Оң кол чыдагыны үдөлдөгө, ажилчылар ортузунга социалисттик чарышты эрнегеш организациясында, техниканы четпес ажылап турарында. 1960 чылда чуртталга байышарын ажилдага кийерер планын баштайгы чартык чылда «Тыва даг-дугу тудуг» комбинаты чүткө 34 хуу, а Бай-Тайганын, Өвүрүн, Чоюн-Хемчинти, Улуг-Хемнин, Тес-Хемнин, Эринини, Тоюнун коммунал хандырылга болгаш тудуг контроллары бо чылдың июль 1-ге чедир чалгыс дербелчин метр-даа чуртталга шөлүн ажылап кийергенер. Чамдык бүдүрүлгө, тудуг черлеринин ажилында бо четпестер-биле мөөн сонгаар киччалда эштежип болбас болгаш 1960 чылдын планын оназдатып хуусаа бетинде күүседир дээш ажилчыларынын, тудугчуларынын, чалаачыларынын ортузунга организацига ажилды узам-на калбартыры эргеж көтүрүлгө.

Күрүнө планын күүседир—бүдүрүлгө, тудуг болгаш транспорт черлеринге коойлу болур. Чеди чылдын ийги чылынын планын күүсетпээнер чалгыс-даа бүдүрүлгө, тудуг болгаш транспорт организацига биске турбас ужуражып, Мөөн чедип азыра халыктын мурнуна бүдүрүлгө күүчүлөр, куралчыларын эң дээрэ ажылап, күш-ажылдык бүдүрүлгөдүнү бедилер керек.

СЭКП ТК-нын июль Пленумун шийтпирлерин амыралга боттандырар, 1960 чылдың бүдүрүлгө планын Октябрьдин Социалистиг Улуг революциянын 43 чыл өвүнүң байырлаанын чедир күүседир дээш шүдүргү ажилдап турар Сымтыг-Хемнин ыяш ажил-агый черинин, Кызылдын даараныга комбинатынын, ыяш заводунун, № 2 чүк АТБ-нын коллективтеринин инициативанын калбаа-биле деткирер өргежок чүгүлө. Партия Төп Комитединин июль Пленумун шийтпирлерин чедишкинчил күүседир дээш социалисттик чарышты ажилчыларын, тудугчуларын, чалаачыларын ортузунга калбартыры чер-черин партия, профсоюзлар болгаш комсомол организациаларындан вегеттирер турар.

Чеди чылдың ийги чылында социалисттик хүдөөдгелерин хуусаа бетинде чедишкинчил күүседир, бүдүрүлгө, транспортка, тудугта техникти депшилеген негедерди, продукция бүдүрерин көвүдөдир, оон бот-үзенин чингедир, шынарын узам ажыжыр дугайында айтырып бүдүрүлгө черлеринин партия, профсоюзлар, комсомол организациаларынын хүн бүрүдө кичээлгенниң түвүнгө нал хандырылга болгаш тудуг кон-

Улус өөредилге башкыларын болгаш ажилдакчыларын шаңнаар дугайында СЭКП ТК-ның болгаш ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң донтаалы

СЭКП Төп Комитеди болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң донтаалы болза:

Аныяк салгаачыларын коммунистг бугу өөредир болгаш кижилердин херекке улуг алдар хавылазы дээш башкыларын Бугу-россия съездизинге сонгуттурар хүндүлүг эргени чедип алган улус өөредилге башкылары болгаш ажилдакчыларын ССРЭ-ниң орденнери болгаш медалдары-биле шаңнаар. Шаңналга кийерелериниң данызын кийрип келирин РСФСР-нин чырыдышкын министри Е. И. Афанасенкога дагары.

Башкыларын республика съездизинге сонгуттурган улус өөредилге башкыларын болгаш ажилдакчыларын Совет Эвилелиниң орденнери болгаш медалдары-биле шаңнаарына кийерин бугу өөредилгешкен республикаларын компартияларын ТК-ларына болгаш Министрлер Чөвүлелеринге дагары.

СЭКП ТК-ның Бирги секретары, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даггазы Н. С. ХРУЩЕВ.

1960 чылдың июль 9.

ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунда

Коммунистг бугу аныяк салгаачыларын болгаш кижилердин херекке улуг алдар хавылазы дээш ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиуму 1960 чылдың июль 11-де, башкыларын Бугу-россия съездизинге сонгуттурар хүндүлүг эргени чедип алган улус өөредилге башкыларын болгаш ажилдакчыларын ССРЭ-ниң орденнери болгаш медалдары-биле шаңнаар.

Нийтизи-биле 1204 кижини шаңнат-

кан, оон иштинде: Ленин ордени-биле — 86, Күш-ажылчы кымыл тук орден-биле — 163, «Хүндүлелниң демээ» орден-биле — 258, «Күш-ажылчы шыгалар дээш» деп медал-биле—697 кижини шаңнаткан.

РСФСР-ниң улус өөредилге башкыларын болгаш ажилдакчыларын ССРЭ-ниң орденнери болгаш медалдары-биле шаңнааны

Аныяк салгаачыларын коммунистг бугу ажилдакчыларын болгаш кижилердин херекке улуг алдар хавылазы дээш, башкыларын Бугу-россия съездизинге сонгуттурар хүндүлүг эргени чедип алган улус өөредилге башкыларын болгаш ажилдакчыларын ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунуң июль 11-деги чарлымы-биле шаңнаары болза:

КУШ-АЖЫЛЧЫ НЫЗЫЛ ТУҢ ОРДЕН-БИЛЕ

1. Хоумшук Саннотвич Алдын-оолу — Кызылдың № 2 школазынын башкысы.

2. Борис Холчукпанович Болдуру-оолу—областың улус өөредилге килдизиниң эргелекчи.

«ХҮНДУЛЕЛДИҢ ДЕМДЭЭ» ОРДЕН-БИЛЕ

Дмитрий Давыдович Дардашты—Улуг-Хем районунуң улус өөредилге килдизиниң эргелекчи.

«КУШ-АЖЫЛЧЫ ШЫЛГАРАЛ ДЭЭШ» ДЕП МЕДАЛ-БИЛЕ

1. Евгений Фомич Орловту—Сарыг-Септе школа-интернаттын директору.

2. Вера Николаевна Селинзеваны—Чоюн-Хемчик районунуң Хорун-Даг ортумак школазында өөредилге эргелекчи.

3. Вера Сереевна Чыбанты—Чаа-Хал районунуң Ак-Туруг ортумак школазынын башкысы.

(СЭТА).

РСФСР-ниң педагогика нийтилелиниң съездизи

РСФСР-ниң педагогика нийтилелиниң бирги тургузукчу съездизи июль 11-де Москвага болган. Оң киржикилери — улус өөредилгенин ажилдакчылары, эртем албан черлеринин болгаш ала-иелериниң төлөөкчилери Россия Федерациязынын аңгы-аңгы крайларында болгаш областтарында кээп, чаа нийтиледин чорук болгаш аяш соругаларын дугайын чуугаалашкан. Съездизден хүдөөгө алган Устаата чуугаалар турары болза, педагогика нийтиледиге дээрге улус өөредилгенин ажилдакчыларынын ажилынын башкылары, эртем албан черлеринин болгаш ала-иелериниң төлөөкчилери Россия Федерациязынын аңгы-аңгы крайларында болгаш областтарында кээп, чаа нийтиледин чорук болгаш аяш соругаларын дугайын чуугаалашкан. Съездизден хүдөөгө алган Устаата чуугаалар турары болза, педагогика нийтиледиге дээрге улус өөредилгенин ажилдакчыларынын ажилынын башкылары, эртем албан черлеринин болгаш ала-иелериниң төлөөкчилери Россия Федерациязынын аңгы-аңгы крайларында болгаш областтарында кээп, чаа нийтиледин чорук болгаш аяш соругаларын дугайын чуугаалашкан. Съездизден хүдөөгө алган Устаата чуугаалар турары болза, педагогика нийтиледиге дээрге улус өөредилгенин ажилдакчыларынын ажилынын башкылары, эртем албан черлеринин болгаш ала-иелериниң төлөөкчилери Россия Федерациязынын аңгы-аңгы крайларында болгаш областтарында кээп, чаа нийтиледин чорук болгаш аяш соругаларын дугайын чуугаалашкан.

Амгы үедө 60 муң ажып кижигүннерди болуп турар ол чаа нийтиледиге болса совет педагогиканың теоретиктиң айтырыгларын ханы болгаш бүгү чалаалык ажилдап кылырында илгиди бээр хүдөөгөлөг. Оң ышакх оң организацианың эң чуугула соругалары коммунисттик тургузукчуның эртем-биле харилзаанын быжыгларын ботур. Съездиз нийтиледин Төп Чөвүлели болгаш Президиумун сонгаан. Нийтиледин президентиниң РСФСР-нин Педагогика эртемнеринин академиязынын академик-секретары А. М. Арсеньев сонгуттурган.

(СЭТА).

АКШ-тың, Англияның болгаш Норвегияның чазактарына ССРЭ-ниң удурланышкын нотазы

1960 чылдың июль 1-де совет кызыгаары америк шериг самолөтүнүң үрөөни-биле холбаштыр АКШ-тың, Англияның болгаш Норвегиянын чазактарына Совет чазак удурланышкын ноталарын чоруткулаан.

«РБ-47» деп хевирин бомбардировщик-разведчик америк самолөт ССРЭ-ниң күрүнө кызыгаарын үрөп эртекш, Архангельск хоорайга угулаш ужуп бар чораш, Ыдыктыг Дүжүк шеветкин чөөн уунга дүжүр аттырган. Дүжүр аттырган америк самолөттүн экипажында ийи киши тынып үнгөн. Дүжүр аттырган америк самолөттүн бирги ужудузчулууну мага-бодун совет судно таваржып тыпкан. Экипажтың эркин кижигүннери тынмыбай барган.

Туттурган америк ужудузчуларын өчүп турарын бугура алдыра, ол самолөт Англияга турар америк шериг базамандан ужуп итгеш, Норвегиянын болгаш Совет Эвилелиниң соңгу кызыгаарын дургаар орук-биле чоруктан болуп турар. Бир эвес арга чок апаар болза Норвегияның аэродромдарына хонуптарынын айтышкынын америк ужудузчуларга берип каан болган.

Америк шериг самолөттүн совет кызыгаарынын база катап үрөөни-биле холбаштыр Совет Эвилелиниң чазак АКШ-тың чазакка шийтпирини биле удурланып турары мездеген. ССРЭ-ге улуг америк ужу-чулдуз агресси үдөөдүшкүннөр кылырында ботунуң девискээрин берип турарына холбаштыр Великобританияны чазакка база-ла удурланышкынны мездеген. Совет Эвилелинге улуг агрессчи үдөөдүшкүннөр кылырына норвег девискээрлерин АКШ ажилдаарын үдүгүлөп турарын кезилдеге херечилер турар деп нотада айткан, илганга Совет чазак Норвегияны чазакка шийтпирини биле удурланып турарын база мездеген.

(СЭТА).

Кезилдеге белең

Улуг-Хем районунуң «СЭКП-ниң XX съездизи» колхозунуң № 1 хову бригадаларын кижигүннери Х. Мандып-оол, К. Кижер-оол аларга сизен кезилдеге кирер техниканы септээрин дааскан турган. Олар каш-ла

сонукта 5 сизен кестерин машиналарын, 4 аты дыйбааштарын септээр. Бригада Бижээчи, Элим-Аза деп черлерге сизен кезилдеден удаас эгелээр.

Д. ШУЛУУ.

Четпестерни илереткен

Бий-Хем районунуң колхозтарынын болгаш «Өкө» совхозунуң удуртук ажилдакчыларынын, көдээ ажилдакчыларын тускай эртемчилеринин, районун алып, организациаларын ажилдакчылары-биле калтырып ачуулда куралы чөөктү чаа турар хоорайга эртеп. Анда колхозтарын болгаш совхозун алып коммунисттик хүдөөдгелеринин канчаар күүсетип турарын дугайында илеткелди районунуң «Өкө» ажил-агый инспекциязынын начальниги аш Усенко кылган.

Социалистг хүдөөдгелерини күүсөлдээр июль 1-де байдал-биле алырга азын багай деп чөвүлө курал демдегелэн. Районунуң чалгыс-даа ажил-агый мал өстүреринин планын күүсетпээнер. Оң кол чыдагыны болза малдын чаш түлүн четче камтап албаанында болгаш улуг малды ажил-агый эвес чорук-илен көрүп, оон баш санынын улуг корашкыны болганда, «Кымыл тараачын» колхоз төрөөн 100 баш хойдан алынган хураганын чүгө 20 хуузу камталган алган. «Тилдег» колхоз 100 төвүн инектен чүгө 13 башкаларын камталган алган.

Район эртекн кымын 9325 баш малды ажил-агый эвес чорук-илен ышкынап. Оң иштинден 2029 баш мал чүгө май айда өзүп хороура. Районунуң нийти планын күүсетпеге ам 7000 баш мал четпес.

Район эртекн чартык чылда күрүдөгө айт салган планын 31 хуу, сүттүүн — 52 хуу күүсеткен. Дагаз чуругаларын күрүдөгө салар планын колхозтар болгаш совхозтар эртекн беш айларга күүсетпээнер. Ол чорук күрүнө мурнуна алган хүдөөдгелерин күүседир херекке улуг үдүрээзини болдуртуп турар деп, чөвүлө курал демдегелэн.

В. ЧУЛЬДУМ.

„ВАРДЫК“ СОВХОЗТА

791 килограмм сүттү саап алган. Июль Пленумунга алдар кылдыр олар боттарында чазак белектин хүдөөдгелерин алылаан. Эш Хажыт дүн-хүнде ботунга быжыгалаан 12 инектеринде 110 литр сүттү, Сарыглар Кушак, Кужугет Мира олар — 100—100 литр сүттү саарын боттадыра бергенер.

Кадарчылар Хоуалыг Чылак, Куулар Көмү олар боттарынын кадарган холбарында бедик кырчылааны чедип алганнар. Шалаң кыйла эш Көмү бөгүн дүктү бир хойдал-па 2 килограмм 150 грамм дүктү кыргана. Совхозтун нарын дүктү 5 кодан кернеис уксалаып хойларынын кыргылааны ам үедө чоруп турар. Оң кадарчылары бир хойдал-па 3 килограмм 600 граммдан азыш өвөс дүктү алып деп турар.

ДУЖУТ АЖААЛДАНЫҢ БЕЛЕТНЕЛ

Совхозтун машина-трактор мастеркалы (эргелекчиз Саа Доржу) бо хуанереде күсүк дүжүт ажаалдааның белеткеди хайнышкынын чорутуп турар. Мастеркалынын коллективин, металлотарлар комбинатынын болгаш ажаал алышкынын өскө-лаа машиналарын июль 25-те доозар деп хүдөөгөлөг.

Ам үедө совхозта бар 24 комбайнанын 5-жи ажаал алышкыныга белең, 12-жи удаас ше-недеге кирер болгаш өскелери

септелде кирип турар. Механизаторлар трактор сөртүр «С-6» деп 6 комбайнынын күжү бастырып чокка дорт комбайнаар кылдыр чазартып амылганнар. Ол ышак лафет чок 10 тараа кезер машиналарынын 8-зи септелтиген.

Механизатор Хоумшук Кай-оол «СК-3» комбайнын септелгелде кылыры-биле колкестерин алырып чыдыра таварыштын. Оң күдөр-шырак холдарын туткаш-ла, бо черде дуржулгалык, хай чылда ажилдап келген механизаторлар деп дораан билдин. Оң холдары үр чылда ажилдаанын шүүт демарленген, кылар-чар чүддөр оон бугу мага-бодунда сине берген ышак салгындимди. Шынал-да оон-биле таныктып чуугаалажы бээринге, маң бодалым баштыктыгыла. Ол — 11 чыл стажтыг механизатор болду. Ботунуң башкаар комбайнын септелгелде дооскан, ам өскө комбайнынын септен кирип турган черинге барган болду. Оң-биле кады аныяк механизаторларга ол хүн бүрү арга-сүмө-биле-да болгаш хол-биле-да улуг дуузын чедип турар. Ийги комбайнын септелгелде дооскан, ам баа бирөөни септээр деп ол шийтпирлеп алган. Хүн бүрү 150 хуу—мурнакчы механизаторун күш-ажылдык көргүзүп ботур. Механизаторлар Василий Поляков, Сарыглар Эрботчут олар баала күш-ажылчы улуг чедишкиннерлиг.

Барыын-Хемчик районда «Бардык» совхозтун ажил-ишчилери ССРЭ-ниң улус ажил-агыйын улам ыял хөгжүдөринин түөгүлүгү чеди чыл планынын ийги чылын ажил-агыйнын бугу алдырынын талазы-биле чедишкинчил күүседир. СЭКП ТК-нын июль Пленумунга төлөпиг ужуражып дег шийтпирлеп алганнар. Олар боттарынын мурнуна салган согулгаларын бедик көргүзүлгөдүн күүседип ал турарлар. Ол дугайын мөөн ааанда чамдык чүдөөдө толдрай херечилеп турар.

СИГЕН КЕЗИЛДЕДИН ЭГЕЛЭЭН

Совхоз келир кышка мал чемини белектелип чогуур өйүдө эгелээн. Ам үедө тракторга кошкып сизен кезер 13 машиналарын, трактор сөртүр 2 дыйбааштарын, 5 аты дыйбааштарын, 4 трактор волкучуларын, тракторга көдүртүп кошкан үш бистиг бир сизген кезер машинаны белеклек алган. Оң-биле чергелештир сизген кезип алып кол улуг шөлдөр бо чайнык кандаашкынын байдалына таварышкып, чорукчу үедө кезипки дег сизген чок болганын барымдаалаан, бугаар уунулаан, арга-арыг иштинден сизген кезери-биле 100 хол кадымларын белеклек турар. Сизген сарааттар болгаш сизгени тускай чил мөөндөктер кылдыр таптап кыстыргаш баглаар чаа херекселерин ажылап эгелээр-биле эштеп турар.

Механизаторлар мал чеминин ажаал алырында июль 6-да килдизиниң эргелекчи.

Фото К. Дуаченкоу, СЭТА-ның фотохрониказы.

СОВЕТ КИЖИЛЕР

Өрткө удур демиселди күштөлдүрөп

Ном магазиниң өргөлөкчизи

Монгуш Суван 1958 чылда Кымалын салып школань кочуг эки дөмдөктерин дооскан. Ичкан анык кысты Сут-Хал районун Сут-Ахсы суурда ном магазиниң өргөлөкчизи булар. Монгуш Суванниң мурнуна ол магазинге элден каш өргөлөкчилер солтуп турганын оң ажылы дык багы турган. Чаа ажилдап өзгөзөн, амьдралдын оруун чүгө ажилды алган анык кыска баштайгы үдө ала бергелер таваркып келген. Иччала-да, бергерле ол мунуцайып, оңу кызмаккай ажил-ажы-биле алып тилеп, ай бурдунун планын 150—170 ху күүсөдип өзгөзөн. Айда 7—8 муз рубльдин номун ол салар турган, 10—12 муз рубльде салып турар. Монгуш Суван ном тараларының шалыгы айына иппейлиг кырып, 11 муз 500 рубльдин номун чога салып тараткан. Ичанганом ном тараларының шалыгы айына эки кырып келиш, оңу ВЛКСМ «Заря» деп хол шакы-биле шагнаан.

Х. МОНГУШ,

Сут-Хал райоң.

Чоннуң макталында

Каз-Хем районун Тер-Хал сельхозуна хлаб быжыра черин өргөлөкчиз эш В. Гресинова бодуну онышкан ажилын кочуг кызмаккай күүсөдип турар. Ол ам сельхозга 4 чыл иштине хлаб быжырып ажилдап келген. Оң быжырган хлави кочуг эки шынарлы. В. Гресинова 1959 чылдын планын 120 ху, орудагы чыл планын 116 ху күүсөткен. Ол 1960 чылдын чартык чыл планын бир ай бурунгар күүсеткен болган чылдын планын декабрь 1-де күүсөдип мен деп хүлээлге алган. В. Гресинованың ажилына кызмаккайны сөйлө баштаар чери үнелер көргөш, оңу үш удаа өрткөтүп күүдө-биле шагнаан.

А. ДОСТАЙ-ООЛ,

ЭТ, ДУК ДУЖААЛГАЗЫ

Тес-Хем районун Ления аттыг колхозунун Берт-Дагла төп кыргыла пунктунда ажил айлышыныкын чоруу турар. Ичча ажилдап турар колхозчулар тыва уксамыг хойлардан 1 кг 800 грамм дук кырып алып планын күүсөдип, күүнеге 11 тонна дукту дужааннар.

семирттип турганы ортумактан өрт күштүг 304 баш чыгыны, 230 инектерин күруениң белеткелдер көнтөрозына дужаган. Ол малды Чели-Халдун мал баазасыга хелирери-биле колхозтун дуржулалы мал сүрүтүлдери үнүшкенер.

А. АРТЫНА,

Чаа школа тудуу

Каз-Хем районун «Тере-Хал» колхозунун тудугчулары өрткен чылдын чайынына 50 өренкичлер чурттар интернатты туткан. Бо чылын олар 160 уруглар өренкир школаны тудуун өзгөздөнер. Ам Иргит Борбак-оолдун удуртканы 22 кижилит бригада школаның

ханазын салып дооскан, хаалга, сонгаларын эптеп, ооргазын салып турар. Тудугчулар чаа школана август 1-де доозар. Ш. Сонгукчу, С. Бурбөз, Н. Иргит олар хүн норманын үргүчү ажы күүсөдип турарлар.

Е. АРАНЧАА.

алган. Барыш-Хемчик районунун «Барыш» совхозу (директору эш Дүгөр, өрткө удур бөлүк даргазы эш Филиппов) совхозтун төвүндө өрт камгалаалыңды тудуун кылган, «М—600» деп өрт машиназын тургускан болган өрткө удур хөмчөгөлөрү күштөлдүрөпчө уруг күчөтөгөин салып турар. Ол-ла районунун «Большевик» колхозу (даргазы эш Чамылак, өрткө удур бөлүк даргазы эш Чарык) колхоз төвүндө өрт төпөстү тудуп, колхозтун тудугчуларын өрт айымын камгалаалыңды уруг сагышты салып турар. Ичкан чкектерин оң-оң шааы-биле күтүгөл болуп.

Оң-биле кады, областың чамкы черлеринде өрткө удур хөмчөгөлөрдык четпес тургустунган. Оң түнелинде, өрттүг таварыгалары областың чамкы черлеринге болуп, күрүнеге база хамаатыларга уруг когаралды хелирерин турарын демгелээр херек. Чижек кыдыр Элегестин шахта өргөздөн (начальниги эш Березин), «Тыва даг-дугуна» тудуг өргөлдөн (начальниги эш Серов) айткы херек. Айттыган херелге хамаатырыңа тудугчуларга өрттүг айымын камгалаалыңды хөмчөгөлөр оңа багы тургустунган болган оларның удуртучулары ол чугула айттыгыны хелирерине үнелер көрбөй келген. Оң түнелинде бо бөдүргүг хелирериниң улаактарына өрттүг таварыгалары моон мурнуна болуп, күрүнеге биче өзес когаралды хелирерин турар. Кымалдын мебель фабрикасы (директору эш Валов), мяш заводу (директору эш Кандуров), ийн тубуагы электр станицы (директору эш Чижиков), Кымалдын №1 чырк АТК-ы (начальниги эш Жалдеев) олар күрүнең өрткө удур хөмчөгөлөр органының сүмелерин чогуу өйүнө күүсөтөй, өрткө удур хөмчөгөлөр хелирерин турар. Оң түнелинде, бо черлерге өрттүг таварыгалары чамкыкта болуп турган, ам-да өрткө удур хөмчөгөлөр ажывейн турар. Оңкө удур хөмчөгөлөр хелирерин үнелер көрбөс, бо талазы-биле облуксөкмуни шиптирини күүсөтөй турар чорук өскө-даа хелирерге бар. Уруг-Хем районунун «Уруг-Хал» колхозунда (даргазы эш Сүмүр), Сут-Хал районунун Киров аттыг колхозунда (даргазы эш Очур-оол) өрткө удур хөмчөгөлөр багы чорудуп турар. Олар өрткө удур хөмчөгөлөрине чыл планына күрүнең чүдөлдөргөндө амдыга хелирер чүдө-даа кылган болган өрткө удур күрүдө органының айттыгыны сүмелерин күүсөтөй.

Өрттүг таварыгалары-биле демисел болза, чүгө өрт камгалаалыңды ажилдакчыларын хүлээлген өзес, баш бугу ажилчы чоннарнын чугула хүлээлген болуп. Чүгө херге, иштиниң социалистик өңүзүн камгалаалын, быжыгаларын база өсүртүрин ССР-ниң Конституцияны хамааты бүртүгө күлээдип турар.

С. КУУЛАР,

Тыва облуксөкмуни ИХЗ-ниң өрткө удур килдияның уруг инспектору.

ЧЕДИ ЧЫЛДЫН ИЙГИ ЧЫЛЫНДА ОБЛАСТЫН ХЕРЕГЛЕКЧИЛЕР КООПЕРАЦИЯЗЫ

СССР-ниң улус ажил-агының хөгжүдерин чеди чыл планына областың хереклекчилер кооперациязын мурунда уруг сорулга салдырган. Ажычы чоннар кооперацияны ажил-чорудулузына калбаа-биле кириштирер төлөздө, кооперация кижигүнеринге 1965 чылда областың бүгү чоңунун 32 хуунун ийрип алган турар. Бо ажилга өрткен чылдын коштак күчөгөйни салгыны-биле 768 кижини планга хелир кирип ап шыдаван бис.

Чеди чыл планы чоңа үрүмчөт садар баран сазарлыгыны улуг-биле калбартырын көрүп турар. Чеди чыл иштинде ишти баран сазарлыгыны 1958 чылда улуг 58,3 хуу, оң иштинде үрүмчөт садар салгы хелирери сазарлыгы—61 хуу өзөр. 1960 чылда баран сазарлыгыны иштин-биле 7,9 хуу өзөр болган өрткен чылда демнөөрге 46 миллион рубль хей тунугу бараанын ажилчы чоннарга садар. Салгының четкилери 20 хуу калбарар, салгының салдыжылары ажилдар орунулары 1958 чылда улуг 49,5 хуу улгадыр. Колхозтарын, совхозтарын сууларынга болган хей чуртталгаларың ажилчы сууларга, мал фермаларынга, бригадаларга салгы хелирери тургустунар. Амгы үдө 360 ажыг салып алыкчылар-биле бир салгыны салдыжылап турганындан, оңу 290 хире салып алыкчылар-биле салдыжылар кыдыр хелир.

1960 чылда 46 магазинер, ишти чөмөнгөлө хелирери ажилдагы килер. Оларын иштинде— Бай-Тайгаын Шуйла, Уруг-Хемин Бай-Козда, Каз-Хеминд Тандроккада магазинер болган. Тандыкы Челире хлаб быжыра чер, столовая, Сут-

деннөөрге 1960 чылда 10 миллион рубль тунге хей өт саттынар, саржаг—56,2 хуу, чигир—11,4 хуу, кодитер кылтылары—57,7 хуу, картофель болган ногаалар—42,3 хуу хей саттынар. Улетуп бараанырыңаш талазы-биле алырга, өрткен чылда бодаларга бо чылдын пөс айвак 16,6 хуу, алгы кылтылары—9,5 хуу, белең хей айвак—3 хуу, хөм идиктер—12,9 хуу, килис идиктер—8 хуу, демир орунар—17,8 хуу, шактар—8,3 хуу, спорт барааныры—4 хуу, чаг-тергелер болган мо-тоциклдер—6,6 хуу, культура барааныры—3,4 хуу хей саттынар.

Тыва араатарың культураны улам-на бедни турары-биле херекелер култура бараанырын садар чыл бүрдө өзүп турар. Чижэ, радионуң ымыкыр чугулаалар аппаратын өрткен чылдын 2588-ти саткан болза, 1960 чылда 5000-ну садар. Бо чылдын 5 айларын иштинде үрүмчөт садар салгы хелирери радиону үстүндө айттыганы херекселдерин 2638-ти саткан. Ичкан болза-да ол чоңуң негелделерин ыракта-ла хандырабын турар. Радиоприемниктерин өрткен чылдын 1500-ти саткан, 1960 чылда—1700 ином-бур маркарларын садар. Эрткен чылдын хей чүзү 200 ажыг машиналары саткан болза, бо чылдын 300 чыгыны областың чоңунга садар.

Салгының бүгү бүрү өртемниң калдарын хелирерге сорулга-биле 1960—1961 чылдарга чурттуң дээди, ортумак өөрдилге хелиреринге болган курстар, семинарлар дамыштыр 540 кижини өөрдөр, оң иштинден дээди өөрдилге болган ортумак тускай өртемниң өөрдилге ну садар ийкеле, ам 1959 чылда

Чалаана хоорайда культура-амьдрал болган чуртталга бажынның тудугчуларын калбартып турар. Ичча ийн кыст даш бажынны тудуп турар. Ол бажынны аламы калдынга ресторан, ийги калдынга гостиница турар. Чуртталга: чаа тудуп турар гостиницаны ийн кыст даш бажынның тудуу. Фото В. Лутовкуу.

Колхозтун үчөт-отчөдун экижидер

— Аянгының колхозчу ажилчилери күш-ажылы ынак, бергерле төрүлөс, бодунуң колхозчу улам чөткөтөлдөр, организаас-ажыл-агыи талазы-биле улам быжыгалар күшүвүнү минимужун күүсөдөр, сандык талазы-биле дөткерип күдүрүп талазы-биле элден бергедэшингерге таваркып турар.

Сөлүгү үдө колхоз бөдүргүгө иштиниң тудуг, хову ажилды дөң шыкаш чугула азыраларда ажилдап турар ижилер ажилын кара турары-биле тавыттар азы ажилга үмөйи баар чорук көүздөн. Туудула ажилдап турарларын чамкыны аңнап, хуу ажилын кылтып, азы дөралан ажил-отча тып алырыңе хандып турар. Оң уругу-биле колхозта тудуг ажилының темпий дык күдүдөн, план күүсөткөмөстө. Бо чылдын белекчээр ужуруг 3500 кубометри белекчегинген, оңчугулардык кезин суурда дурдурттын. План өзүгээр тудар ужуруг 11 бажыннарда чүгө 3 бажын туттудан, пилорама ажилдастаан. Чамкы ижилер тудуг материалдарын оорлап, хууда ажилдап турар. Школа белекчээр ужуруг 1500 кубометр топкак мыйшын чүгө 100 кубометри калтырган. Бо чурттуң болуп турарының кол чылдаганын бирээзи болза, ияти колхозта-да, тудуг бригадында-да үчөт-отчөттүг сандаргайына болуп.

Бригадалар, фермаларда болган колхозта иштиниң үчөт-отчөттүг шыгыны тургуспаанындан иштиниң хөргөвин чилип, ийн-чангыс ижилерин ажилдагына барып турар. Эрткен чылдын Кымалдын Аш-Довуракка саткан 8 ирттерин өрткө-үнедип колхозтун агар сагыны шутт кыраан, оң кайнаар чаргыдаттыганы ам-да биздинмес. Мурнула колхозтун бухгалтери турган Намдаккы дээр 91 муз хире рубльди самчылган. Оңу халаан бухгалтер Анай-

да, ылаңгыа күш-ажылы организаас-ипчилери күш-ажылы ынак, бергерле төрүлөс, бодунуң колхозчу улам чөткөтөлдөр, организаас-ажыл-агыи талазы-биле улам быжыгалар күшүвүнү минимужун күүсөдөр, сандык талазы-биле дөткерип күдүрүп талазы-биле элден бергедэшингерге таваркып турар.

Сөлүгү үдө колхоз бөдүргүгө иштиниң тудуг, хову ажилды дөң шыкаш чугула азыраларда ажилдап турар ижилер ажилын кара турары-биле тавыттар азы ажилга үмөйи баар чорук көүздөн. Туудула ажилдап турарларын чамкыны аңнап, хуу ажилын кылтып, азы дөралан ажил-отча тып алырыңе хандып турар. Оң уругу-биле колхозта тудуг ажилының темпий дык күдүдөн, план күүсөткөмөстө. Бо чылдын белекчээр ужуруг 3500 кубометри белекчегинген, оңчугулардык кезин суурда дурдурттын. План өзүгээр тудар ужуруг 11 бажыннарда чүгө 3 бажын туттудан, пилорама ажилдастаан. Чамкы ижилер тудуг материалдарын оорлап, хууда ажилдап турар. Школа белекчээр ужуруг 1500 кубометр топкак мыйшын чүгө 100 кубометри калтырган. Бо чурттуң болуп турарының кол чылдаганын бирээзи болза, ияти колхозта-да, тудуг бригадында-да үчөт-отчөттүг сандаргайына болуп.

Бригадалар, фермаларда болган колхозта иштиниң үчөт-отчөттүг шыгыны тургуспаанындан иштиниң хөргөвин чилип, ийн-чангыс ижилерин ажилдагына барып турар. Эрткен чылдын Кымалдын Аш-Довуракка саткан 8 ирттерин өрткө-үнедип колхозтун агар сагыны шутт кыраан, оң кайнаар чаргыдаттыганы ам-да биздинмес. Мурнула колхозтун бухгалтери турган Намдаккы дээр 91 муз хире рубльди самчылган. Оңу халаан бухгалтер Анай-

да, ылаңгыа күш-ажылы организаас-ипчилери күш-ажылы ынак, бергерле төрүлөс, бодунуң колхозчу улам чөткөтөлдөр, организаас-ажыл-агыи талазы-биле улам быжыгалар күшүвүнү минимужун күүсөдөр, сандык талазы-биле дөткерип күдүрүп талазы-биле элден бергедэшингерге таваркып турар.

Сөлүгү үдө колхоз бөдүргүгө иштиниң тудуг, хову ажилды дөң шыкаш чугула азыраларда ажилдап турар ижилер ажилын кара турары-биле тавыттар азы ажилга үмөйи баар чорук көүздөн. Туудула ажилдап турарларын чамкыны аңнап, хуу ажилын кылтып, азы дөралан ажил-отча тып алырыңе хандып турар. Оң уругу-биле колхозта тудуг ажилының темпий дык күдүдөн, план күүсөткөмөстө. Бо чылдын белекчээр ужуруг 3500 кубометри белекчегинген, оңчугулардык кезин суурда дурдурттын. План өзүгээр тудар ужуруг 11 бажыннарда чүгө 3 бажын туттудан, пилорама ажилдастаан. Чамкы ижилер тудуг материалдарын оорлап, хууда ажилдап турар. Школа белекчээр ужуруг 1500 кубометр топкак мыйшын чүгө 100 кубометри калтырган. Бо чурттуң болуп турарының кол чылдаганын бирээзи болза, ияти колхозта-да, тудуг бригадында-да үчөт-отчөттүг сандаргайына болуп.

Бригадалар, фермаларда болган колхозта иштиниң үчөт-отчөттүг шыгыны тургуспаанындан иштиниң хөргөвин чилип, ийн-чангыс ижилерин ажилдагына барып турар. Эрткен чылдын Кымалдын Аш-Довуракка саткан 8 ирттерин өрткө-үнедип колхозтун агар сагыны шутт кыраан, оң кайнаар чаргыдаттыганы ам-да биздинмес. Мурнула колхозтун бухгалтери турган Намдаккы дээр 91 муз хире рубльди самчылган. Оңу халаан бухгалтер Анай-

да, ылаңгыа күш-ажылы организаас-ипчилери күш-ажылы ынак, бергерле төрүлөс, бодунуң колхозчу улам чөткөтөлдөр, организаас-ажыл-агыи талазы-биле улам быжыгалар күшүвүнү минимужун күүсөдөр, сандык талазы-биле дөткерип күдүрүп талазы-биле элден бергедэшингерге таваркып турар.

Сөлүгү үдө колхоз бөдүргүгө иштиниң тудуг, хову ажилды дөң шыкаш чугула азыраларда ажилдап турар ижилер ажилын кара турары-биле тавыттар азы ажилга үмөйи баар чорук көүздөн. Туудула ажилдап турарларын чамкыны аңнап, хуу ажилын кылтып, азы дөралан ажил-отча тып алырыңе хандып турар. Оң уругу-биле колхозта тудуг ажилының темпий дык күдүдөн, план күүсөткөмөстө. Бо чылдын белекчээр ужуруг 3500 кубометри белекчегинген, оңчугулардык кезин суурда дурдурттын. План өзүгээр тудар ужуруг 11 бажыннарда чүгө 3 бажын туттудан, пилорама ажилдастаан. Чамкы ижилер тудуг материалдарын оорлап, хууда ажилдап турар. Школа белекчээр ужуруг 1500 кубометр топкак мыйшын чүгө 100 кубометри калтырган. Бо чурттуң болуп турарының кол чылдаганын бирээзи болза, ияти колхозта-да, тудуг бригадында-да үчөт-отчөттүг сандаргайына болуп.

Бригадалар, ферма өргөлөкчилери болган бухгалтер, савакчылар үчөт-отчөттүг шак илтигар сандарың турда колхозтун баштаар хери, мыда партия эге организаация бо талазы-биле калды-да шиптирелер хөмчөгөлөр албайн, оң-биле эптежин турганы колхозчулар шыгыны бүгүү шыккан.

Колхозчуларын күш-ажылы материалдык сонургалын көдүрер, бо талазы-биле партияның болган Совет салактын шиптирелерин, көдө ажил-агыи артелийн Уставынн негелделерин ботандыра чорук колхозтарын организаас-ажыл-агыи талазы-биле быжыгаларын кол үдөини болуп. Ичдыг туржубе өрткө 6 айларын дургуунда колхозтарга чыгыш-даа аванын бергөөс. Устав өзүгээр аваныга үндүрер ужуруг акшыны үрүгүчү өскөз чаргыдап келген. Ичдыг байдал колхозта сак-хөвү, үчөттүг болган өчөттүг болуп чорукту багы тургуспаанындан, хей ашка-хөргөй ийн-чангыс кижилерин хөвүгө кирип турганындан база хамаарып. Колхозтун даргазы эш Көмбү, бухгалтери болган өскө-даа ижилер колхозтун агар санында акшыны үндүрүп алган, оңу кайнаар чарыпшынын дугайына санажыла документилерин хирбөйи турар.

Колхозтун үчөт-отчөдун шыгыны турар, оңу харымдап турар кижилерге шыгыны негелде туртуур болза, бо көдө ажил-агыи артеди таваркып турары чамкы бергерлерден дүрөн уштуруп, бүгү талазы-биле чооккү үдө быжыгып болурунч аргалары бар.

Колхозтун үчөт-отчөдун шыгыны турар, оңу харымдап турар кижилерге шыгыны негелде туртуур болза, бо көдө ажил-агыи артеди таваркып турары чамкы бергерлерден дүрөн уштуруп, бүгү талазы-биле чооккү үдө быжыгып болурунч аргалары бар.

А. ЧИЧААН-ООЛ, «Шынык» корреспондентин.

Назак ССР. Бухтариниң суг шыгжамыры — ол дээрге Алтай дагаларына тургустунган бөдүгү далай. Мыда сугтун коргүдүчүлүгү кылаңнаамы, суг кырында чылбыртып чоруу турар салгың хемелериниң ак парустары, парохоттарын медзелери өрикте чүгү дужуруктен, болу чоруу улуг баржалар дөөш — бо-ла бүгү ылап далайың чурталың салгыңдыр келир. Олар дээрге амдымында анал-ла хей сундолары, ыңчала-даа удава анаа теплохоттар, дизель-электрхотлар болган суг алаанда чалгыңнарың корабльдер экиндирип чоруу турар апар.

Бухтариниң далайы үр өртнөөндө чурттуң эң улуг кылымал далайларын бирөөс болу бээр. Ол Зайсан деп хөдү хаара тутушаан, 600 километер узуу дуртуг болуп шыдуу чорутар болган дык хей халас электрэнергияны алып шыгжамыр болуп—бежен миллард кубометр сугну шыгжап турар апар. Ам безин мыда баштайгы ийн турбинаны ажилга килерип шыдаар суг мөөңдөгөтүнген.

Далай өрнө болуп чоорту шиптип бар чыдар Алтай дагаларының өрдөндө чаагайлаштыганын суурлар көстүп келгилөөс.

Бухтарин ГЭС-ти ажилга килери-биле база анаа далайың тургустунары-биле улуг ажил-агыи халас электрэнергияны алып болган оң-биле элден каш үдөттүг бөдүргүгелерин ажилга килерер артыны бээр.

Анаа суг транспорту улуг ужуур-дузалык болу бээр болган башкы ажилы хөгжөөн турар. Казакстан кур чериң кызыл-тазы, алжыний, өңүг металлдар, электр-күчүлүг конденсаторлар, комбайнар, хөмүр даш дөң шыкаш оон-да өскө чүткөр болуп да-жылдаганын турар.

Чуртталга: «Бухтарин-Ахсы» деп экиндирип чоруу пристань Бухтарин далайда.

И. ЛОПСАН, облуксөкмуниң даргалыңың ораалакчымы.

Совет-индонези садыг харылзааларының дугайында дыңнадыг

Индонезияның чазааның бирги министри доктор Р. Х. Джуандин Совет Эвилелинге чоруп турганым...

Тапкокуну, сөөлөм болгаш индонезияның шаг-шагдан тура үнүр салып көргөн өскө-лаа бараанырын мурунда салып ап турганымдан кыйну алыр.

Кубаның чазааның Каттышкан Штаттарның чазаанга хары нотазы

ГАВАНА. СЭТА-ның корреспондентиси Н. Чигириниң медээсезин била: Кубаның чазаа АКШ-да улур «экономиктиг агрессияны» кылып турар деп көп-мегечи буруудалышкандын кылып, америк нефть компанияларына камгарыштыр куба чазактын үндүргөн кемчелеринге удурамын турарын илереткен нотазы...

Кубаның нотаында чугалап турары болза: «Куба — хостуг, хаңарымтас болгаш бүрүн эрселиң чурт болур». Оң союнда Кубанын автамында Кубаның коюлуларында олтоолап, куба чазактын шиптирлерин керекке албайн, боттарынын заводтарына жүрүнө нефтизан болбазыралып кылмышын олтоолаш.

Делегейге кем-буруулуг чүүлдерин үгөлдөп — экономиктиг агрессияны кылып турар компанияларын камгаланы-биле АКШ-тың чазаз буртулуг чүүлү кылган.

Куба улустун чүткүлүн болгаш күзел-соруун камгалап турар чазактын мурунда болгаш далаанын «булгаар Кубаның «кадык-шыгымы экономиктиг» политиканы чорудуп турар деп көп-мегечи боз-биле америк нотага буруудатканын шиптирлик-биле удурамын тур мөө деп Рауль Роа мелегалан.

АКШ-тың чазазың баш улур бода тургаш организастааны болгаш керек кырында ботталдырғаны үгөлдөшканын — Куба улур экономиктиг агрессияга делегейиң койнигиши шындыгы-биле удурамын турар деп нотадын түнөөлөңдө чугалаан.

Норвегия. Ослого «Тайбың дээш марш» болган. Чурукта: чыскаалганын университет бажынының чаңында «Норвег аэродромдарын шпюн самолёттарын и ужудушкуннарына ажылап болбас ужуруду» деп плакатта бижип кааны күстүп тур. СЭТА-ның фотохроиказы.

Нуньес Хименестин Парижге кылган парлалга конференциясы

ПАРИЖ. (СЭТА). Европаның социалист чурттарын кезип чоранынын сөөлүңө Төрөөң чуртуңче эеп бар чорутур, Куба Республиканын экономиктиг чазаз төлөөлөрүн баштыны болгаш чер реформаынын национал институтунун директору Нуньес Хименес Парижте куба өлкөң чегеринде бажынында июль 8-те парлалга конференциязы кылган.

Журналистериң айтырлыгына харылавышпаан, Хименестин чугалааны болза, оларның аян-чоруунун кол сорулгазы Дугу чурттар-биле найыралчы харылзааларын бажылаш. Бирип бисте бараанырың кемчелли АКШ кажаң Батист чагырычычал турда анес, иял-ла Фидель Кастроң револючучу чазаз тургустуна бажыраг ам кээп, эскерттип турар-дыр.

Социалист чурттарга Куба яам-буру завод дериңерин ал турар болу бээр дээрин куба төлөөлөрүн баштыны шынашкан.

«Скуд энд сосаети» («Школа болгаш нитале») деп журналдык сөөлгү номеринге парлаттыган бодунуп биз бир чүүлүңге «өредилге таламында чазартылга болза Совет

завоттарың куба чазаз хазырып турар деп Н. Хименес айтыкан.

Кубаның революцияны кошказыр сорулга-биле америк империализмин ажылап турары оон-ла өскө аргаларын Хименес көргүскөн. Чикке кылдыр, америк самолёттарың тайбың чуртче халлап турар дайызыраг ужудушкуннарын ол сагындырган.

Куба же Н. С. Хрушевту куба чазактын тускай чазазын Хименес оон ияй мелегалан. Ук аян-чорук чүгө ийи чурттарын улустарынын болгаш чазактарынын аралында анес, харын-ла ийи дариңерин аралында харылзааларын быжыр деп ол чугалаан. Куба чазаз оон-биле биштиң чуртуңуңе дариң Хрушевтин ияңиңи салып турары дээш «өрүч чегиринин илерди деп турар. Өскө чүрүнээриниң удуруткуллары кубаның революциязыга улур болуп турда, империализмин таламыдан калдык-ла ийишканын чокка куба улустун делегейге таймың чурттар эргезин Н. С. Хрушев бадаткап турар.

6.984 кижичи — бойдуэ артемирниң башкылар эргелиң болганнар. Ол дээрге ол-ла чылын Россияга бойдуэ артемирниң болгаш математиканы башкылап кирипкен кижилериниң чарты кире безин четтес.

Тайбынның Бүгү-делегей чөвүлелиниң бюрозунун сессиязы

СТОКГОЛЬМ. (СЭТА). Тайбынның Бүгү-делегей чөвүлелиниң бюрозунун сессиязы Стокгольмда июль 9-та ажыттыган. Ямаз яны-буру дигтерде 50 ажыг чурттарынң өскөкү төлөөлөрү кирип турар.

Делегейиң ажгы байдалында тайбың таллаакчылар шимчөөшкениниң ужу-дузалаыг абтырылганын болгаш сорулгаларын үк сессияд чугалаажып көрүп турар.

Тайбынның Бүгү-делегей чөвүлелиниң куусекчи-президентиниң профессор Джон Бернал сессияга илеткел кылган.

Джон Берналдың илеткелиниң талазы-биле эртеңги хуралга саналаан бергеннер болза: Тайбынның Бүгү-делегей чөвүлелиниң Президиумунун кезигитү П. Сундерланд (Индия), Б. Ясуи (Япония), Н. Уикмет (Турция), К. Боннева (Норвегия), Корона (Куба), тайбынның Бүгү-делегей чөвүлелиниң бюрозунун кезигитү А. Корнейчук (ССР).

СПОРТ КУШТУГЛЕРНИН ХУРЕЖИ

Область малчыннарының владымынга тураскааткан мөгөдөрүн хурежи эртеңгиниң 11 шакта эгелээр турбуге, оңу көчүр дээш кижилер ыракта эрте чедиң келгеш, эптиг олуттарын ээлеп ап эгелей бергеннер. Стадионун ишпириниң бажырына шалы мэйгын хал каан. Оон соң-лагай таламында хурежиң ийи мөгөдөрүн, а он таламында ча-сөгүн тыртып кезегин амыгынын улуг чуруктары асылап каан. Индириде үрөң хөгүм арус-тыла ырларын аялгаларын күүүскөн хостуг, байырланчыг. Кижилер көп-ле, кээлде турган. Хостуг олуттар дала бажыра, чамдык көрүктүлөр мыштар бажыныче үмө берилээрлер.

Бут бөмбүү

Бут бөмбүүнүн талазы-биле хоораймың бирги чери дээш маршалынын финалында пассажирлер АТБ-зының ВВС, «Динамо-1» болгаш типографияның командалары боттарының болуктеринге тилекчилер болгаш үнүлөп келгеннер. Олар боттарынын аралында ойнашкы-нарың командалар бүрүзү-биле чорудалар.

ИЙИ ТИИЛЕЛГЕ

БАСКЕТБОЛ
Эрткен воскресенде култураның болгаш дыштанымалың Гаселло аттыг парыгынын спорт шалыңеринге Кеморо олазынын Сталенскде металлургия институтунун студентилери биле Кызылдың баскетболчуларының эш-хуунуң ужурамышканы болуп өрткен.

КИНОТЕАТРАЛГА БАГП

«ВЛКСМ-ның 30 чылы» (улуг залга): эртеңгиниң 10 шакта — уруттарга программа: 12, 2.15, 4.15, 6.15, 8.15, 10.10 шактарда — «Лили»; (биче залга): «Иениң чурээ» («Сердце матери») — 5, 7, 9 шактарда. «Наа-Хем»; «Григорий Сновоторы» — 3.15, 7.15 шактарда; «Шалта-разылыны ээр черлер» («Озорные повороты») — 5.15 шакта; «Влуг ики милер» («Мертвые души») — 9.15 шакта. «Восток»: 1.15 шакта — «Василий Суриков» 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда — «Римниң нанкиулдары» («Римские канникулы»). Сафта кинотеатрга: «Үш катар дириген» («Трижды воскресий») — 5, 7, 9, шактарда.

Кызылдың баскетболчулары-биле металлургия институтунун студентилериниң ойнап турары.